

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Svar på høring om behandling av personopplysninger i barnehager og skoler

1. Innledning

Kunnskapsdepartementet sendte forslag til endringer i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven på høring 4. november 2020. Høringsfrist er 4. januar 2020. Utdanningsforbundet har fått utsatt frist til den 18. januar 2021.

På bakgrunn av den korte fristen og juleferie har det ikke vært mulig med en grundig organisasjonsmessig behandling av disse lovendringene i Utdanningsforbundet. Vi synes det er beklagelig at departementet ikke følger utredningsinstruksens hovedregel om en høringsfrist på 3 måneder.

Kapittel 3 – Personopplysninger i barnehagen

Departementet foreslår endringer i barnehageloven. Det foreslås en generell bestemmelse for behandling av personopplysninger samt en vid forskriftshjemmel for departementet til å fastsette regler vedrørende behandling av personopplysninger. Videre foreslås bestemmelser om adgang til å dele personopplysninger mellom barnehager og mellom barnehage og skole. Departementet viser til at det i en del tilfeller vil være behov for deling av personopplysninger mellom ulike aktører som barnehager, skoler, barnehagemyndighet og Utdanningsdirektoratet. Mye av dette er ikke regulert i selve barnehageloven i dag.

3.2 Forslaget om en generell bestemmelse om behandling av personopplysninger samt forslag til forskriftshjemmel.

I utgangspunktet er det positivt at regjeringen vil gi presiseringer i barnehageloven, om hvordan personopplysninger om barnehagebarn skal behandles. Utdanningsforbundet har ved flere anledninger tatt til orde for at grunnlaget for behandling av personopplysninger bør tydeliggjøres. Innledningsvis i høringsnotatet skriver Kunnskapsdepartementet at formålet med gjennomgangen er å vurdere behovet for en tydeligere regulering av de ulike aktørenes behandling av personopplysninger i barnehagesektoren.

På tross av at departementet i høringsnotatet peker på at det er behov for tydeligere regulering, blir de mest sentrale spørsmålene stående ubesvart når forslagene til nye lovbestemmelser presenteres.

Departementet presiserer at barn har behov for særlig vern:

«Barn (under 18 år) utgjør en særlig sårbar gruppe av registrerte, og har et større behov for beskyttelse enn voksne. Barns personopplysninger har derfor et særlig vern etter personvernforordningen (se punkt 2.2.1). Behovet for særskilt vern taler derfor for at det bør fastsettes klarere og tydeligere supplerende rettsgrunnlag for behandling av personopplysninger.» (Høringsnotatet, s. 28.)

På tross av dette kommer departementet til følgende konklusjon:

«Departementet vurderer at det ikke er behov for å foreta gjennomgående endringer i samtlige behandlingsgrunnlag for personopplysninger, men foreslår heller en generell bestemmelse om behandling av personopplysninger i barnehageloven.» (Høringsnotatet, s. 28.)

Når faktum er at barn har behov for særlig vern, mener Utdanningsforbundet at det fordres en debatt om helt sentrale forhold, som: formålet med behandlingen av personopplysninger, behandlingsansvar, hvilke personopplysninger som kan behandles, hvem det kan behandles personopplysninger om, adgang til viderebehandling og tilgang til personopplysninger. Med en generell bestemmelse om behandling av personopplysninger i barnehageloven, samt et forslag om en vid forskriftsadgang til departementet, blir debatten om ovennevnte forhold utsatt. Gitt at forskrifter ikke behandles av Stortinget, mener Utdanningsforbundet at de ovennevnte forhold må inngå som del av den kommende lovproposisjonen. Det må også komme frem *hva slags* klarere og tydeligere supplerende rettsgrunnlag for behandling av personopplysninger regjeringen ønsker, slik at Stortinget får det nødvendige grunnlaget for å diskutere og avgjøre hvordan barnehagen best kan ivareta barnas rett til personvern.

Utdanningsforbundet vil minne om at et enstemmig Storting, i 2016, gjennom anmodningsvedtak 791, ba regjeringen «komme tilbake til Stortinget med en sak som klargjør hjemmelsgrunnlaget for innsamling, oppbevaring og bruk av personopplysninger». Ved å flytte diskusjonene til en eventuell forskriftshøring, omgår Regjeringen Stortingets vedtak om å få presentert en klargjørende sak. Utdanningsforbundet mener dette er svært beklagelig, når sentrale spørsmål knyttet til ivaretagelsen av barns personvern skal avgjøres.

Et annet sentralt poeng i denne sammenheng er at Kunnskapsdepartementet omtaler formåls- og innholdsparagrafen i barnehageloven, på en måte som tilsier at det trengs en omfattende behandling av personopplysninger om barn. Departementet skriver:

«Etter barnehageloven §§ 1 og 2 skal det enkelte barnet i en barnehage ha et individuelt tilrettelagt pedagogisk tilbud. For å kunne støtte og utfordre det enkelte barnet i dets utvikling og læring, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og behov, trenger barnehagen informasjon om barnets interesser, kunnskaper og erfaringer, og om særskilte behov. Opplysninger om enkeltbarn gir grunnlag for individuell tilrettelegging av det pedagogiske tilbudet. Behandling av personopplysninger er slik i all hovedsak i barnets (den registrertes) interesse.» (Høringsnotatet, s. 24)

Med dette blander departementet sammen informasjon og opplysninger om barns interesser, kunnskaper og erfaringer, som barnehagen gjennom sin pedagogiske praksis kontinuerlig mottar gjennom fortløpende observasjon, og behandling av personopplysninger som må

innhentes og registreres (jf. departementets egen omtale av barnet som «den registrerte»). Ideen om individuell tilpassing, slik det omtales i merknadene til barnehagelovens § 2 tredje ledd, kan etter Utdanningsforbundets syn ikke legges til grunn for å foreslå en vid adgang for barnehagens behandling av personopplysninger, begrunnet med at dette i all hovedsak er i barnets interesse.

Behovet for dokumentasjon i det allmennpedagogiske tilbudet omtales i rammeplanens kapittel 7, under overskriften *Dokumentasjon*:

«Vurderinger om barnegruppens og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling skal dokumenteres når det er nødvendig for å gi barngruppen og enkeltbarn et tilrettelagt tilbud. Det kan gi grunnlag for å tilpasse og videreutvikle det pedagogiske arbeidet.

Barn har rett til vern om sin personlige integritet. Et etisk perspektiv skal derfor ligge til grunn ved dokumentasjon av barngruppen og enkeltbarn. Personopplysninger skal behandles i samsvar med personopplysningsloven. Med behandling av personopplysninger menes all innsamling, registrering, sammenstilling, lagring og utlevering av opplysninger og vurderinger som kan knyttes til en enkeltperson. Dersom barnehagen skal utlevere personopplysninger om barnet til andre instanser og det ikke foreligger lovhjemmel, må foreldrene samtykke til dette. Kravet om samtykke fra foreldrene gjelder for eksempel ikke i tilfeller der personalet deler personopplysninger med barnevernet for å oppfylle opplysningsplikten i barnehageloven § 22.

Foreldre har rett til å se og få utlevert dokumentasjon om egne barn, og til å få slettet eller korrigert opplysninger som er feilaktige eller misvisende.» (Rammeplanen, s. 39 – 40).

Det er altså barns allsidige utvikling som skal vurderes, og som ved behov skal dokumenteres. Utdanningsforbundet mener dette behovet oppstår i møte med barn som trenger ekstra støtte.

Med utgangspunkt i merknadene til første ledd i barnehagelovens § 1, der det påpekes at foreldrenes ansvar for barnas oppdragelse medfører at «barnehagen i visse tilfeller [må] be foreldrene om særskilt samtykke», mener Utdanningsforbundet at det å hevde at lovens §§ 1 og 2 på generelt grunnlag åpner for behandling av personopplysninger, må forstås som en omskriving av lovens intensjon.

Bruken av kartleggingsverktøy har over tid vært utbredt i barnehagesektoren, noe som medfører bekymring om hvorvidt barns personvern blir godt ivaretatt. Kravene til behandling av personopplysninger i barnehagen må derfor være tydelige. Da Stortinget behandlet endringer i barnehageloven i 2016 (Prop. 33 L (2015-2016), ble to anmodningsvedtak som støtter opp under behovet for tydelige lovhjemler vedtatt:

Vedtak nr. 789, 7. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til ny § 2 første ledd i barnehageloven som ivaretar et eventuelt behov for lovhjemling av barnehagens behandling av personopplysninger, men som på ingen måte legger til rette for mer dokumentasjon, kartlegging og måling av det enkelte barn.»

Vedtak nr. 791, 7. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak som klargjør hjemmelsgrunnlaget for innsamling, oppbevaring og bruk av personopplysninger. Det understrekes at det ikke skal legges til rette for mer dokumentasjon, kartlegging og måling av det enkelte barn.»

Utdanningsforbundets vurdering er at endringene regjeringen nå foreslår, ikke er i tråd med Stortingets anmodningsvedtak. Utdanningsforbundet mener at forslaget i praksis kan

oppfattes som en utvidelse av kommuner, fylkeskommuners og private eieres adgang til å behandle personopplysninger. Vi frykter at bestemmelsen vil kunne brukes til å legge til rette for mer dokumentasjon, kartlegging og måling av enkeltbarn. Dette er en praksis vi vil advare mot. Utdanningsforbundet støtter derfor ikke lovforslaget, og mener at det bør gjøres en grundigere vurdering av hvilket behandlingsgrunnlag som er nødvendig for bedre å sikre barns personvern.

3.3 Deling av personopplysninger med andre

Deling av personopplysninger ved bytte av barnehage

Departementet viser til at behandling av opplysninger i forbindelse med bytte av barnehage ikke er regulert. Det foreslås å lovfeste prinsippet om at barnehagene må ha tillatelse fra foreldre for å kunne utlevere personopplysninger om det enkelte barn til ny barnehage.

Departementet forslag innebærer at foreldrene kun må gi tillatelse. Det betyr at det er selve barnehageloven som er behandlingsgrunnlaget, men at foreldrene får en medbestemmelsesrett i form av at de må gi tillatelse til eller ikke motsetter seg deling av personopplysninger.

Utdanningsforbundet støtter ikke forslaget om at foreldre kun skal gi tillatelse. Vi mener at behandlingsgrunnlaget i disse tilfeller skal være et samtykke.

Samtykke er et juridisk bindende begrep, som blant annet gir foreldrene en rett til innsyn i og sletting av personopplysninger, slik det også er omtalt i Rammeplanens kapittel om dokumentasjon. I [Datatilsynets veileder](#) om behandlingsgrunnlag for personopplysninger heter det:

En virksomhet kan behandle personopplysninger dersom den har innhentet gyldig samtykke fra personen eller personene det gjelder.

For at et samtykke skal være gyldig, må det være

- frivillig
- spesifikt
- informert
- utvetydig
- gitt gjennom en aktiv handling
- dokumenterbart
- mulig å trekke tilbake like lett som det ble gitt

Hvor lenge et samtykke varer kommer an på hva man har bedt om samtykke til. For å unngå tvil anbefaler Datatilsynet at man spesifiser hvor lenge et samtykke er tiltenkt å vare når man ber om det. Vi anbefaler også at man med rimelige intervaller minner på den enkelte at de har gitt samtykke og at det kan trekkes tilbake.

Utdanningsforbundet mener begrepet *samtykke* må brukes gjennomgående i både lovtekst og forskrift. Å erstatte det med begrepet *tillatelse* kan bidra til å svekke foreldrenes rett til å ivareta egne barns personvern. Barnets foresatte har som påpekt hovedansvaret for barnets oppdragelse, og både barnehageloven og Rammeplan for barnehager tydeliggjør barnehagens ansvar for at barnehagens arbeid skal skje i nær forståelse med barnets hjem. For å legge til rette for godt foreldresamarbeid er tillit mellom barnehage og hjem en forutsetning. En plikt til samtykke fra foreldre, ved behandling av personopplysninger, er videre en forutsetning for tilliten foreldre har til barnehagen.

Deling av personopplysninger ved overgangen mellom barnehage og skole

Departementet viser til plikten i barnehageloven § 2a som pålegger barnehagen å samarbeide med skolen om barnas overgang fra barnehagen til skole, tilsvarende plikt er lovfestet for skolene i opplæringsloven § 13-5. Departementet viser til at det i forarbeidene til begge bestemmelsene er lagt til grunn at det kreves samtykke for å utlevere opplysninger om det enkelte barn. Utdanningsforbundet mener at den foreslåtte bestemmelsen om tillatelse, innebærer en svekking av foreldrenes innflytelse. Det er foreldrene som skal avgjøre om personopplysninger om barnet skal utleveres til skolen. Derfor mener Utdanningsforbundet at det bør kreves et samtykke fra barnets foreldre for å utlevere personopplysninger om barnet til skolen.

4. Personopplysninger i grunnopplæringen

Departementet foreslår flere nye bestemmelser i opplæringsloven med forskrifter om behandling av personopplysninger. Tilsvarende endringer foreslås langt på vei i friskoleloven med forskrifter. Utdanningsforbundet er enig i at det er nødvendig med en vurdering av hvilken regulering som trengs.

På grunn av kort høringsfrist omtaler vi kun følgende temaer:

- Fjernundervisning
- Bruk av ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser i skolemiljøsaker

4.3 Behandling av personopplysninger ved fjernundervisning

Fjernundervisning er en måte å organisere opplæringen på ved at lærer og elev ikke fysisk er tilstede på samme sted, men at opplæringen gjennomføres ved at disse kommuniserer ved bruk av tekniske hjelpemidler. Fjernundervisning innebærer behandling av personopplysninger om den enkelte elev i form av lyd, bilder og tekst. Departementet foreslår ingen særskilt hjemmel for behandling av personopplysninger i forbindelse med fjernundervisning. Departementet mener at skolenes plikt til å gi opplæring og til å ivareta elevenes behov for sosial tilhørighet, i kombinasjon med forslaget om en generell bestemmelse, gir tilstrekkelig supplerende rettsgrunnlag for behandling av personopplysninger i forbindelse med fjernundervisning.

Utdanningsforbundet etterspør et bedre kunnskapsgrunnlag og en grundigere vurdering av de personvernrettslige utfordringene ved bruk av fjernundervisning og robot i klasserommet.

I forbindelse med koronapandemien har fjernundervisning blitt et veldig aktuelt tema. I dag gjennomføres opplæringen som fjernundervisning i flere tilfeller enn det gjeldende opplæringslov tillater. Selv om pandemien går over, er det grunn til å anta at det i tiden som kommer kan bli diskusjon om det bør åpnes for en utvidet adgang til å ta i bruk fjernundervisning. Dette vil medføre et behov for et tydelig regelverk når det gjelder behandling av personopplysninger i forbindelse med fjernundervisning.

Det arbeides nå med utvikling av kunnskapsgrunnlag om håndtering og konsekvenser av koronapandemien for barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Flere av prosjektene er initiert av departementet selv. Utdanningsforbundet mener det er svært viktig at

departementet avventer resultatene av de forskningsprosjektene som er igangsatt, slik at et eventuelt nytt regelverk knyttet til fjernundervisning utvikles på et oppdatert kunnskapsgrunnlag.

4.5 Arbeid med kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen – statlig informasjonsinnhenting og evaluering

Forslag til forskrift til opplæringsloven § 2-1 og § 2-2

Departementet foreslår at det i forskrift til opplæringsloven oppstilles hvilke hovedkategorier av opplysninger som skal rapporteres til Utdanningsdirektoratet på grunnskolenivå og videregående nivå som er nødvendig for evaluering av opplæringsvirksomheten som er omfattet av opplæringsloven. I departementets forslag til kapittel 2 i forskriften, oppstilles en rekke nasjonale undersøkelsen, som i praksis er hovedbestanddelene i det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet.

Utdanningsforbundet viser til at Stortinget i 2018 ba regjeringen om å gjennomgå det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet i lys av fagfornyelsen og fremme forslag til endringer. Dette arbeidet er nå i gang, hvor blant annet spørsmålet om hvordan loven kan sikre at kommunene og fylkeskommunene som skoleeiere har tilstrekkelig handlingsrom for å fremme kvalitetsutvikling i skolen, er sentralt.

I ulike sammenhenger, blant annet i vår høringsuttalelse til opplæringslovutvalgets NOU 2019:23, har Utdanningsforbundet pekt på de uheldige konsekvensene av at lovverkets bestemmelser om kvalitetsutvikling i for stor grad er preget av å være etablert for å ivareta behovet for statlig styringsinformasjon, i mindre grad som virkemiddel for skoleutvikling lokalt. Departementets forslag til endringer i forskriftens kapittel 2, vil forsterke dette ved å oppstille hvilke hovedkategorier av opplysninger som skal rapporteres til Utdanningsdirektoratet.

De oppstilte hovedkategoriene som foreslås, representerer etter Utdanningsforbundets syn en innsnevret kvalitetsforståelse blant annet ved at det er noen grunnleggende ferdigheter og fag som blir målt og vektlagt. Utdanningsforbundet mener at departementets forslag med dette ikke er i tråd med opplæringslovutvalgets vurdering av hvilket kunnskapsgrunnlag som bør ligge til grunn for både nasjonalt og lokalt kvalitetsarbeid. Utvalget understreket at å bruke et sammensatt og fyldig faglig kunnskapsgrunnlag betyr at både 1) erfaring, 2) forskningsgrunnlag og 3) den lokale konteksten må ligge til grunn. Utvalget peker blant annet på at kommunen må sørge for at lærere og rektorer får tilgang til oppdatert kunnskap gjennom blant annet etterutdanning og ved å legge til rette for erfaringsutveksling mellom skoler.

Dersom en kommune eller en skole, basert på en faglig-pedagogisk vurdering mener at det er andre kilder som gir bedre informasjon om tilstanden i skolen enn kildene det legges opp til i departementets forslag, mener Utdanningsforbundet at det bør legges til rette for dette. Et fastlagt kunnskapsgrunnlag, definert av nasjonale utdanningsmyndigheter, som skal gjelde for alle nivåer i utdanningssystemet gir lite rom for lokal tilpasning.

Utdanningsforbundet mener at det fortsatt bør være statlige utdanningsmyndigheter som innhenter og sammenstiller styringsinformasjon som er av nasjonal interesse. Samtidig mener vi som nevnt over at den samme nasjonale styringsinformasjonen ikke nødvendigvis er like

relevant for lokale vurderinger. Kravet om skolebasert vurdering i forskrift til opplæringsloven regulerer at skolene skal vurdere i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen på den enkelte skole medvirker til å nå de målene som er fastsatt i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Denne vurderingen vil være et sentralt grunnlag for kommunens kvalitetsutvikling.

Samlet sett mener Utdanningsforbundet at krav i loven til evalueringer av opplæringsvirksomheten som er omfattet av opplæringsloven, må baseres på at disse vurderingene skal omfatte hele bredden i skolens samfunnsmandat og læreplanverket. Vi mener derfor at det ikke bør henvises til konkrete kunnskapskilder i lov eller forskrift, men i stedet framheve at vurderinger og evalueringer av opplæringsvirksomheten må baseres på et sammensatt og fylldig faglig kunnskapsgrunnlag.

4.6 Bruk av ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser i skolemiljø saker

Utdanningsforbundet støtter departementets vurdering av at ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser griper inn i personvernet til elevene, og er derfor positiv til at departementet ønsker å tydeliggjøre regelverket knyttet til bruk av ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser og personvern.

Departementet mener det bør skilles mellom bruk av ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser i det forebyggende arbeidet og i arbeidet med å følge opp enkeltsaker.

Bruk av ikke-anonyme undersøkelser i det forebyggende arbeidet

Departementet foreslår å åpne opp for ikke-anonyme undersøkelser i det forebyggende arbeidet, men med visse begrensninger.

Departementet foreslår at det skal åpnes for bruk av ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser i det forebyggende arbeidet etter § 9A-3, i tilfeller der slike undersøkelser er hensiktsmessig for å kartlegge læringsmiljøet, finne egnede tiltak for å forbedre relasjoner og sikre alle elever et trygt og godt læringsmiljø. Undersøkelsene kan ifølge forslaget bare omfatte spørsmål om negative relasjoner dersom det ikke kommer fram navn på enkeltelever, jf. § 22A-5, første ledd.

Departementet foreslår en begrensning i adgangen til å bruke slike undersøkelser, ved at undersøkelsene skal kunne brukes der det er hensiktsmessig. I høringsnotatet står det at «hensiktsmessig» innebærer at det må vurderes om læringsmiljøet kan og bør kartlegges på andre måter, og om en ikke-anonym læringsmiljøundersøkelse vil gi den informasjonen skolene trenger i det forebyggende arbeidet.

Utdanningsforbundet støtter ikke at det skal åpnes for bruk av ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser i det forebyggende arbeidet, selv om det legges begrensninger på bruken. Vi vet at det kan være krevende for skolene å ha nødvendig oversikt over alt som foregår i et skolemiljø. Men vi tror ikke undersøkelser som ber elever om å navngi andre elever, spør etter negative relasjoner til andre elever, eller mellom andre elever, er en egnet måte å arbeide forebyggende med elevenes psykososiale miljø. Utdanningsforbundet mener at undersøkelser som har forebyggende formål, dersom de skal benyttes, ikke skal kunne navngi elever, uavhengig av om det spørres etter negative eller positive relasjoner.

Utdanningsforbundet mener standardiserte undersøkelser kan gi et øyeblikksbilde, men gir ikke nødvendigvis et presist bilde av de faktiske relasjonene i en klasse. Sosiale relasjoner endrer seg, og konflikter og mobbing er komplekse samhandlingsutfordringer som ikke kan møtes med standardiserte løsninger. Å be barn om å navngi seg selv eller medelever i en negativ kontekst, om enn ikke i forbindelse med negative relasjoner, reiser vanskelige etiske spørsmål, og kan bidra til å eskalere situasjoner, og få store konsekvenser både for enkeltelever og klassemiljøet.

Utdanningsforbundet er samtidig bekymret for at en adgang til å bruke ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser kan medføre at skolene ikke i tilstrekkelig grad tar i bruk andre metoder i det forebyggende arbeidet med elevenes psykososiale miljø.

Skolen skal arbeide kontinuerlig for å fremme inkludering og bygge felleskap og samhold mellom elever. Dette er fundamentet for skolens virksomhet, nedfelt i opplæringsloven og læreplanverket. Opplæringsloven kapittel 9A skal sikre elevene rett til et trygt og godt psykososialt miljø. Kontinuerlig arbeid for å bygge gode relasjoner, felleskap og samhold mellom elever er kjernen i forebyggende arbeid. Departementet viser i høringsutkastet til at skolene har flere andre måter å følge med på elevenes skolemiljø på enn å bruke ikke-anonyme undersøkelser, for eksempel gjennom strukturerte og ustrukturerte elevsamtaler, utviklingssamtaler, systematisk og usystematisk observasjon og samtaler med hjemmet (s 91). Videre framholder departementet at å etablere et kollektivt klassemiljø med en felles identitet ser ut til å forebygge negativ samhandling og gruppedynamikker mellom elever. Utdanningsforbundet er enig i dette.

Utdanningsforbundet mener at alle elever skal få opplæring av en lærerutdannet lærer. Lærere har faglig, pedagogisk og relasjonell kompetanse og kjenner elevene og det sosiale miljøet i klassen. De skal legge til rette for at hver enkelt elev finner sin plass i et trygt fellesskap. Lærere må og skal bruke sin kompetanse og sitt faglige skjønn i sitt arbeid med å bygge trygge og gode skolemiljø. Men lærere må ha tid til å arbeide med relasjonene i klassen, og må i tillegg ha et støttesystem rundt seg som kan bistå ved særskilte behov. Dette vil øke mulighetene til å arbeide godt med relasjoner og trygge klassemiljø, og gjøre ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser overflødige.

Bruk av ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser når det foreligger en konkret mistanke
Utdanningsforbundet støtter departementets forslag om at skolene kan bruke ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser i oppfølging av enkeltsaker der andre måter å undersøke saken på ikke har ført fram, jf. forslag til § 22A-5, andre ledd. Departementet viser til at dette kan gjelde ved langvarige, uoversiktlige eller kompliserte utfordringer i skolemiljøet der andre måter å undersøke på ikke har ført fram. Utdanningsforbundet er enig i at det legges inn begrensninger i når denne typen undersøkelser kan brukes, og støtter ordlyden i forskriften

Departementet foreslår å regulere i forskrift at skolene på egnet måte skal kontrollere om opplysningene er rette før de blir lagt til grunn for valg av tiltak, jf. § 22A-5, tredje ledd.

I dag har skolen allerede en undersøkelsesplikten i henhold til opplæringsloven § 9A. Skolen har en plikt til å undersøke nærmere ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt psykososialt miljø. Det er viktig at skolen utreder eventuelle påstander om krenkelser. Hvorvidt en hendelse er en krenkelse beror på helhetsvurdering av hva som har skjedd, ikke bare en enkelt elevs opplevelse. Utdanningsforbundet er usikker på om det er

behov for en egen bestemmelse i forskrift om skolens plikt til å kontrollere riktigheten av opplysningene i ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser. Vi lurte på om undersøkelsesplikten i opplæringsloven § 9A-4 allerede regulerer dette.

Departementet spør i høringsnotatet om et bør stilles krav om sletting av resultater fra slike undersøkelser, og hva innholdet i et slikt krav i så fall bør være.

Utdanningsforbundet støtter at det stilles krav om sletting av resultater fra ikke-anonyme læringsmiljøundersøkelser i forskriften. Vi ser at skoler kan ha behov for å innhente personopplysninger som del av sine undersøkelser av en konkret sak. Personopplysninger skal slettes dersom opplysningene ikke lenger er nødvendig for å oppnå det opprinnelige formålet.

Krav til personopplysningssikkerhet i barnehage og skole

Reglene i personvernforordningen gjelder generelt og i utgangspunktet bør det dermed ikke være behov for egne regler om personopplysningssikkerhet i barnehageloven og opplæringsloven. Departementet har kommet til at det ikke skal foreslås et generelt krav om personopplysningssikkerhet i barnehageloven og opplæringsloven.

Departementet foreslår at det fastsettes i forskrift et krav om tilgangsstyring for personopplysninger og krav om kunnskap om personvern og informasjonssikkerhet for dem som skal gis slik tilgang.

Utdanningsforbundet er kjent med Datatilsynets tilsyn med barnehager og skoler i 2013 og 2014, og at det ble avdekket en rekke utfordringer knyttet til bruk og lagring av personopplysninger. Utdanningsforbundet erfarer at det er utfordringer knyttet til personopplysningssikkerhet både i barnehager og skoler både når det gjelder hvem som har tilgang til opplysninger, bevissthet rundt hvor opplysninger blir lagret osv. og derfor er det et behov for større kunnskap om personopplysningssikkerhet.

Utdanningsforbundet vil peke på at hovedregelen om personvernsikkerhet finnes i forordningen artikkel 32. Kravet som stilles er at informasjonssikkerhet skal være tilfredsstillende med hensyn til personopplysningers konfidensialitet, integritet, tilgjengelighet og robusthet. Det foreslåtte kravet om tilgangsstyring er kun et av kravene som stilles i forordningen.

Utdanningsforbundet støtter likevel forslaget om at det fastsettes i forskrift et krav om tilgangsstyring for personopplysninger og krav om kunnskap om personvern og informasjonssikkerhet for dem som skal gis slik tilgang.

Med vennlig hilsen

Rut-Line Meyer Walle-Hansen
Seksjonsleder/advokat

Hanna-Cecilie Gram Jemtegaard
advokatfullmektig

